การสร้างสรรค์การแสดงชุด ระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

THE CREATION OF THAI DANCE YAN DA OH (GOlDEN lEAVED LIANA)

รินทร์ลภัส ชินวุฒิกุลกาญจน์*
สาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Rinlaphat Chinnawutkulkan
Dramatic Arts and Drama Faculty of Humanities & Social Sciences Phranakhon Rajabhat University

*E-mail: p.rinlaphat@gmail.com

Received: 2025-10-05
Revised: 2026-01-12
Accepted: 2026-02-24

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ณ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส 2) เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) เป็นการวิจัยสร้างสรรค์เชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การวิพากย์จากผู้ทรงคุณวุฒิ และเสนอผลการวิจัยสร้างสรรค์ แบบพรรณาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า 1) ต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ณ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี ตั้งอยู่ที่ตำบลบาเจาะ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เป็นพันธุ์ไม้หายาก มีถิ่นกำเนิดที่เทือกเขาบูโด เป็นที่ค้นพบแห่งแรกของโลกที่น้ำตกปาโจ ลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ เป็นไม้เถาขนาดใหญ่ ลักษณะผิวของใบมีขนละเอียดคล้ายกำมะหยี่สีทองและมีความโดดเด่นคือใน 1 ต้น จะมีการเปลี่ยนของสีใบถึง 3 สี คือสีนาค สีเงินและสีทอง ลักษณะดอกมีสีขาวเกิดเป็นช่ออยู่ปลายกิ่ง ดอกมีกลิ่นหอม ที่สำคัญพันธุ์ไม้ชนิดนี้ถือว่าเป็นพันธุ์ไม้มงคลตามความเชื่อของคนในท้องถิ่น 2) การสร้างสรรค์การแสดงชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ดนตรีใช้เพลงระบำย่านดาโอ๊ะ ทำนองเพลงเป็นดนตรีพื้นเมืองภาคใต้ตอนล่าง มีท่ารำหลัก 4 ท่าประกอบด้วยท่าปกคลุมของใบไม้ ท่าเกี่ยวของหนวด ท่าดอกไม้บาน และท่าใบไม้โดนฝน การใช้พื้นที่เวที ใช้การแปรแถวที่หลากหลาย การแต่งกายใส่เกาะอก กระโปรงทวิตหางปลา เสื้อแขนยาวเต็มตัว ตุ้มหู สร้อยคอ ดอกไม้ติดผม ปิ่นปักผม ผู้แสดงและการคัดเลือกผู้แสดงใช้นักแสดงหญิงจำนวน 12 คน อุปกรณ์ประกอบการแสดง ช่อใบไม้

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการประดิษฐ์ผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ระบำ ย่านดาโอ๊ะ ใบไม้สีทอง ระบำย่านดาโอ๊ะ

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) examine the historical background and natural characteristics of the Yan Da Oh (Golden leaved Liana) at at Budo-Su-ngai Padi National Park, Narathiwat Province, and 2) create a Thai dance performance inspired by Yan Da Oh (Golden leaved Liana) This study employed

a qualitative creative research design. The instruments used for data collection included observation forms, interview forms, focus group discussions, and expert criticism from qualified specialists. The creative research findings were then presented using a descriptive analytical approach.

The findings showed that:

1)the Yan Da Oh (Golden leaved Liana) found at Budo-Su-ngai Pari National Park, was located in Bacho Subdistrict, Mueang District, Narathiwat Province. This plant was a rare species native to the Budo Mountain Range and was first discovered at Pacho Waterfall, which was considered the first discovery site of the species in the world. Yan Da Oh was a large climbing plant. Its leaf surface was covered with fine, velvet-like hair that gave it a golden appearance. A distinctive feature of this species was that the leaves on a single plant could display three colors: copper, silver, and gold. Its flowers were white and fragrant, arranged in clusters at the tips of the branches. In addition, the plant held cultural significance, as local communities regarded it as an auspicious plant based on traditional beliefs.

2) The creation of dancing performance for Yan Da Oh (Golden leaved Liana) employed the musical composition *Rabam Yan Da-oh,* with a melody inspired by the folk music of Thailand's lower southern region. The choreography comprised four principal dance movements: the leaf-covering movement, the tendril-curling movement, the blooming-flower movement, and the rain-touched leaf movement. The use of stage space involved diverse formations and movement patterns. The costume design included strapless bodices, fishtail skirts, full-length long-sleeve tops, earrings, necklaces, hair flowers, and hairpins. The performance involved selected twelve female dancers, and the principal prop used in the performance was a bunch of leaves. Furthermore, the findings could be applied as guidelines for the effective development of future creative works in Thai dance and performing arts.

Keywords: Rabam **,**Yan Da Oh , Golden leaves , Rabam Yan Da Oh

บทนำ

ทรัพยากรป่าไม้ในประเทศไทยมีป่าไม้กระจายอยู่ทั่วประเทศมีลักษณะแตกต่างกันตามภูมิประเทศและภูมิอากาศ แบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ ป่าผลัดใบ และป่าไม้ไม่ผลัดใบ ป่าผลัดใบ จะอยู่ในเขตภูมิอากาศแห้งแล้ง บริเวณที่ราบและพื้นที่เชิงเขาที่มีความสูงไม่เกิน 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล ป่าประเภทนี้จะทิ้งใบจนหมดลำต้นในฤดูแล้ง ป่าผลัดใบแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ป่าเบญจพรรณพบในทุกภูมิภาค แต่ภาคใต้จะพบน้อยที่สุด ไม้สำคัญที่พบ เช่น ไม้สัก ไม้ประดู่ ไม้แดง ไม้มะค่าโมง ไม้ยาง ไม้ตะแบก ไม้เสลา ไม้ตะคร้อ ไม้ไผ่ เป็นต้น ป่าเต็งรัง พบในบริเวณที่ราบหรือเนินเขาเตี้ยโดยเฉพาะพื้นที่หินผุผสมดินสีแดง ไม้สำคัญที่พบเช่น ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้เหียง ป่าไม้ไม่ผลัดใบ เป็นป่าที่มีเรือนยอดเขียวชอุ่มตลอดปีเนื่องจากต้นไม้ในป่าชนิดนี้เมื่อผลัดใบจะ ไม่ทิ้งใบพร้อมกันทั้งต้น จะมีใบอ่อนแตกใหม่มาแทนที่ใบเก่าเสมอ

อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี อำเภอ บาเจาะ จังหวัดนราธิวาส สภาพป่าโดยทั่วไปเป็นป่าดงดิบขึ้นปกคลุมเทือกเขาทั้งหมด มีไม้ขนาดใหญ่ เช่น ตะเคียน กาลอ ไข่เขียว สยา หลุมพอ นากบุด ตีนเป็ดแดง ฯลฯ พืชพื้นล่างได้แก่ หวาย ปาล์ม ใบไม้สีทอง และมีพรรณไม้ที่หายากมีราคาแพงและกำลังจะสูญพันธุ์ คือ “หวายตะค้าทอง” และ “ปาล์มบังสูรย์

หรือลีแป” พบตามบริเวณป่าลึกบนภูเขาสูงและสันนิษฐานว่ามีอยู่แห่งเดียวในป่าบริเวณนี้ และ ใบไม้สีทอง มีชื่อทางท้องถิ่นอีกชื่อหนึ่งว่า “ย่านดาโอ๊ะ” เป็นพืชไม้เลื้อยที่ไม่สามารถทรงตัวได้โดยลำพัง จึงมักเลื้อยพันต้นไม้ใหญ่หรือสิ่งพยุงเป็นที่ยึดเกาะเพื่อให้ลำต้นเจริญอยู่ได้ ธรรมชาติให้คุณสมบัติที่มีอวัยวะพิเศษช่วยในการเลื้อยเกาะและปรับตัวทอดยอดรับแสงเพื่อเจริญเติบโต จึงทำให้มีจำนวนชนิดของไม้เลื้อยในธรรมชาติมากกว่าไม้ประเภทอื่น เช่น ต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) (เอกสารอุทยานแห่งชาติบูโด- สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส) มีลักษณะใบที่สวยงามจึงนำมาทำเป็นสินค้า OTOP ของจังหวัดนราธิวาส โดยขยายพันธุ์เพื่อขยายต้นกล้าปลูกเป็นไม้ประดับ หรือนำใบมาใส่กรอบรูปจำหน่ายเป็นของตกแต่งบ้าน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จทรงงานที่จังหวัดนราธิวาส ได้มีชาวบ้านนำใบไม้ดังกล่าวมาถวาย ซึ่งสมเด็จพระบรมราชินีนาถทรงโปรดมาก พระองค์จึงได้ประทานชื่อต้นไม้ดังกล่าว ตามแหล่งที่พบคือ “ย่านดาโอ๊ะ” และเรียกมาจนถึงปัจจุบัน โดยรับสั่งให้มีการรณรงค์อนุรักษ์พันธุ์ไม้ดังกล่าว นับแต่นั้นมา (Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation, 2017)

จากข้อมูลข้างต้นที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) เป็นพันธุ์ไม้ที่มีชื่อเสียงในจังหวัดนราธิวาส และยังเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายของผู้คน ด้วยคุณค่าทั้งด้านธรรมชาติ ความเชื่อ และความงามอันเป็นเอกลักษณ์ ผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจในการศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) และคิดสร้างสรรค์การแสดงชุด ระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) เป็นการช่วยอนุรักษ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนราธิวาส ผลจากการวิจัยจะทำให้เกิดองค์ความรู้เรื่องต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) และการแสดงชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนราธิวาสให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) อีกทั้งเป็นส่วนหนึ่งในการที่จะช่วยให้ศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ไทย เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางจากการแสดงชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ณ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส
2. เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุดระบำ ย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบประวัติความเป็นมาและลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ณ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส
2. ผลการวิจัยนี้ได้การแสดงชุดระบำ ย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) และนำออกเผยแพร่ต่อสังคม เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงความเป็นมาและลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ณ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านระยะเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย 12 เดือน

ด้านพื้นที่ พื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและเลือกพื้นที่ ได้แก่ ณ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส การเลือกพื้นที่ในการศึกษานั้นใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

ด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่บุคลากรอุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชมการแสดง

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาแบบเจาะจง โดยกำหนดรวมทั้งสิ้น 21 คน ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

2.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน เป็นกลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูลหลักและความสำคัญเกี่ยวกับงานวิจัยการแสดงชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) แบ่งออกเป็น ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติความเป็นมาของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) โดยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี จังหวัด นราธิวาส จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ จำนวน 3 คน ผู้รู้ด้านดนตรีและทำนองเพลง จำนวน 1 คน และผู้รู้ด้านเครื่องแต่งกาย จำนวน 1 คน ผู้รู้ด้านการแต่งหน้าและการทำผม จำนวน 1 คน

2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์วิพากย์การแสดงชุดระบำย่านดาโอ๊ะ(ใบไม้สีทอง) จำนวน 3 คน

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป จำนวน 10 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้ชมการแสดงชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) จำนวน 10 คน

ทบทวนแนวคิด

แนวคิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม เป็นแนวทางในการวิเคราะห์หาคำตอบที่เกี่ยวกับการเกิดขึ้นและคงอยู่ตลอดจนการสืบทอดต่อไปนอกจากนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเกิดและคงอยู่ของวัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมพื้นบ้านเกิดจากภูมิปัญญาและการสร้างสรรค์ของชุมชน การดำรงอยู่ได้เพราะการถ่ายทอดความรู้และคุณค่าจากรุ่นสู่รุ่น การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นปัจจัยหลักในการรักษาและต่อยอด การปรับตัวให้เข้ากับบริบทสังคมร่วมสมัย ทำให้วัฒนธรรมยังคงมีชีวิตไม่หยุดนิ่ง การสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา หน่วยงานรัฐ และภาคเอกชน ช่วยเสริมให้การสืบสานมั่นคงยิ่งขึ้น (Dhamrarat & Oun-aromlert, 2009, pp. 31–44)

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการผสมผสานทางวัฒนธรรม การผสมผสานคือพลังในการสร้างวัฒนธรรมชุมชน วัฒนธรรมชุมชนดำรงอยู่ได้เพราะสามารถปรับตัวและผสมผสานกับสิ่งใหม่ ๆ โดยไม่สูญเสียรากเหง้าและการพัฒนาใด ๆ ควรเห็นคุณค่าในความหลากหลายและการผสมผสาน ไม่ใช่มุ่งให้วัฒนธรรมเป็นแบบเดียว (Vallipodom, 2000)

ทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์

การประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์ไทยเป็นผลงานที่เกิดขึ้นจาก ความคิดสร้างสรรค์ ก่อนที่จะกล่าวถึงหลักการประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์ไทย ซึ่งเป็นผลงานเฉพาะของศาสตร์ด้านนาฏศิลป์ไทย ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถของบุคคล ในการคิดการทำให้เกิดบางสิ่งบางอย่างขึ้นมา ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่ ที่เกิดจากการคิดหลายทิศทาง การค้นพบวิธีแก้ปัญหาและการพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ ได้สำเร็จ แม้ว่าความคิดสร้างสรรค์จะเน้นที่ความคิดริเริ่มก็ตาม แต่ความสำเร็จของการสร้างสรรค์จะต้องอาศัยลักษณะความคิดอื่น ๆ ดังนั้น บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์จึงไม่เพียงแต่มีความคิดใหม่เท่านั้น แต่ต้องพยายามคิดและประสานความคิดติดตามให้ตลอด หรือให้เกิดความสำเร็จจากโครงสร้างทฤษฎีดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ เป็น ความคิดที่มีลักษณะเอนกนัย ที่ต้องพัฒนาการความคิดให้หลากหลาย มีลักษณะแปลกใหม่แตกต่างจากของเดิม หรือคิดดัดแปลงประยุกต์โดยไม่ซ้ำ คิดอย่างอิสระ คิดรอบคอบ สวยงาม มีความประณีต การคิดสร้างสรรค์จึงเป็นกลไกสำคัญของการสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่และมีคุณค่า

การประดิษฐ์ท่ารำหรือการสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์ไทย เป็นการสร้างผลงานโดยอาศัยองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ดังกล่าว แต่มีหลักอันเป็นองค์ประกอบ ที่สอดคล้องกับศาสตร์เฉพาะด้าน ดังนี้

การประดิษฐ์หรือการสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์ หมายถึง การคิด การออกแบบ การเลือกสรรท่ารำ ท่าทาง หรือท่าเต้น และนำมาประดิษฐ์เรียงร้อยขึ้นใหม่ โดย ผสมผสานกับองค์ประกอบอื่น ทั้งเพลง ดนตรี การแต่งกาย ทิศทาง การเคลื่อนไหวของลีลาท่ารำ การกำหนดรูปแบบการแปรแถวที่เหมาะสมกลมกลืน สอดคล้องกับกระบวนท่าที่สร้างสรรค์ การประดิษฐ์หรือการสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์ไทย มีวิธีดำเนินการอยู่ 2 วิธี คือ

1) การประดิษฐ์ท่ารำเพื่อสื่อท่าตามความหมายของบทร้อง

2) การประดิษฐ์ท่ารำประกอบทำนองเพลงและหน้าทับดนตรี โดยนำท่ารำมาเรียงร้อยเป็นกระบวนท่ารำที่เรียงร้อยหรือสร้างสรรค์ อาจแฝงด้วยการสื่อความหมายของท่ารำที่ประดิษฐ์ หรือท่ารำที่นำเสนอ เช่น เริ่มท่ารำด้วยท่าไหว้ตามท่วงทำนองเพลงเพื่อสื่อถึงความเคารพสักการะ หรือท่ารำที่แสดงขั้นตอนสื่อความหมายถึงการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นต้นว่า การประกอบอาชีพหาปลา เริ่มด้วย ท่าพายเรือ เหวี่ยงแห เก็บปลาใส่ตะข้อง เป็นต้น หรืออาจเป็นการนำเสนอกระบวนท่ารำที่คำนึงถึงความวิจิตรงดงาม ความสอดคล้องของ ท่ารำกับจังหวะและท่วงทำนองเพลง โดยไม่ได้มุ่ง การสื่อความหมายของท่ารำก็ได้

1. ขั้นตอนการประดิษฐ์หรือการสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์ การประดิษฐ์หรือการสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์ มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1.1 การคิดให้มีนาฏยศิลป์ คือ เหตุผลที่เกิดการสร้างนาฏศิลป์ในโอกาสต่าง ๆ ได้แก่ พิธีกรรมและพิธีการ ส่งเสริมกิจกรรม เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ทางศิลป์ พัฒนาอาชีพ

1.2 กำหนดความคิดหลัก คือการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแนวคิด ในการสร้างสรรค์ไว้อย่างชัดเจนว่าชุดนาฏศิลป์ที่คิดขึ้นเพื่ออะไร

1.3 ประมวลข้อมูล คือ การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบันซึ่งเกี่ยวกับการสร้างผลงานชุดนั้น ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลที่เป็นจริง คือ ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นเพื่อนำมาใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงหรือใช้เป็นข้อมูลประกอบการสร้างสรรค์ผลงาน ข้อมูลที่เป็นแรงบันดาลใจ คือ ข้อมูลที่เสริม กระตุ้น หรือช่วยให้เกิดจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานได้ง่ายขึ้น

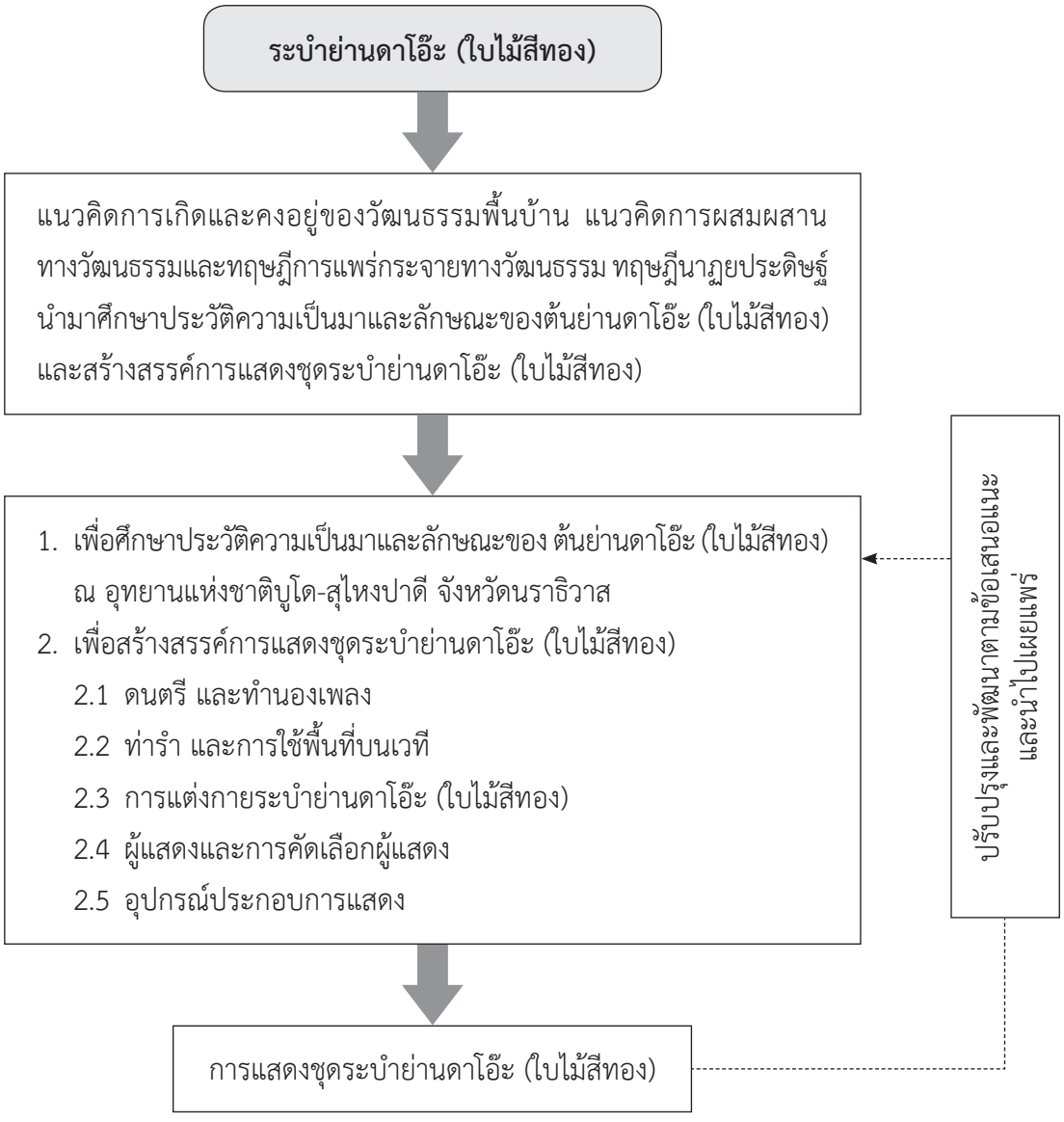
1.4 กำหนดขอบเขตในการดำเนินงาน หมายถึง การกำหนดกรอบของการ สร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ เช่น เนื้อหาสาระ จำนวนผู้แสดง ช่วงเวลาของการแสดง (ถ้ามี) งบประมาณ ที่ต้องใช้

1.5 กำหนดรูปแบบการแสดง คือ กำหนดว่าชุดนาฏศิลป์ที่สร้างสรรค์นั้นจะมีรูปแบบการแสดงในลักษณะหนึ่งจารีต ผสมผสานหลายจารีต ประยุกต์จากจารีตเต็ม หรือคิดรูปแบบ ใหม่ที่แตกต่างจากจารีตเพิ่ม

1.6 กำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ ได้แก่ เพลงดนตรี เครื่องแต่งกาย สื่อผสม แสง เสียง ฉาก เป็นต้น องค์ประกอบย่อมแตกต่างกัน แล้วแต่ผลงานสร้างสรรค์แต่ละชุด การกำหนดสิ่งเหล่านี้ เป็นการสร้างเอกภาพของงานตามแนวคิดและรูปแบบที่ผู้สร้างสรรค์กำหนด

1.7 ออกแบบท่ารำ เป็นการเลือกสรรท่ารำ เรียงร้อยชิ้นใหม่ให้มีลำดับความ ต่อเนื่อง แสดงกลวิธี เทคนิค วิธีนำเสนอที่มีความเป็นเอกภาพตามแนวคิดที่กำหนด การออกแบบทำ ตามหลักการประดิษฐ์นาฏศิลป์ไทยมี 3 ส่วน คือ กระบวนท่ารำ การแปรแถว และการตั้งซุ้ม **(Wirunrak, 2004, p. 225)**

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. วิธีวิจัย การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ณ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) เป็นการวิจัยสร้างสรรค์เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลประวัติความเป็นมาและลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ(ใบไม้สีทอง) ณ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส

1) ศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ(ใบไม้สีทอง) ณ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส จากหนังสือ ตำราเอกสารทางวิชาการและงานวิจัย ลักษณะเด่นและความสำคัญของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ณ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี และกำหนดเป็นขอบเขตที่จะนำมาศึกษาสร้างสรรค์เป็นการแสดง

2) ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างสรรค์การแสดงตามทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์ไทย

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ(ใบไม้สีทอง) ณ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส ทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์เป็นชุดการแสดง โดยทำการลงพื้นที่สัมภาษณ์เก็บข้อมูล สัมภาษณ์นักวิชาการ ผู้รู้ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย เครื่องแต่งกาย การแต่งหน้าทำผม

ขั้นตอนที่ 2 สังเคราะห์ประวัติความเป็นมาและลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ณ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส และออกแบบพัฒนาการแสดงชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) โดยแต่งเพลง ออกแบบท่ารำ ออกแบบเครื่องแต่งกาย ออกแบบการแต่งหน้า ทำผม ออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ถ่ายทอดท่ารำ ฝึกซ้อมตามกระบวนการจนสำเร็จ เชิญผู้ทรงคุณวุฒิวิพากย์และตรวจสอบความสอดคล้องของท่ารำ องค์ประกอบการแสดงด้านต่าง ๆ และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสนทนากลุ่ม แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงชุด ระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) การวิพากย์จากผู้ทรงคุณวุฒิ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึกเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญถึงประวัติความเป็นมาและลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์ไทยเกี่ยวกับการสร้างงานทางด้านนาฏศิลป์ สรุปรูปแบบ ลักษณะรายละเอียดของการแสดง การออกแบบและพัฒนาการแสดง ชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากย์การแสดง ตรวจสอบความสอดคล้องของบทร้องและองค์ประกอบสร้างสรรค์ขึ้นแล้วปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำไปจัดการแสดง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ประวัติความเป็นมาและลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) รูปแบบและองค์ประกอบของการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสำรวจเบื้องต้น เป็นการลงพื้นที่ ณ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส โดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง การสนทนากลุ่ม การวิพากย์เพื่อวิเคราะห์ถึงประวัติความเป็นมาและการสร้างสรรค์การแสดงชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยงานสร้างสรรค์ ชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมการสนทนากลุ่ม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ(ใบไม้สีทอง) พบว่า ต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) พบที่อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี ตำบลบาเจาะ อำเภอ เมือง จังหวัดนราธิวาส เป็นที่แรกของโลก ซึ่งลักษณะเด่นของต้นย่านดาโอ๊ะคือ โคนใบมีลักษณะคล้ายรูปหัวใจปลายใบคล้ายรูปหัวใจกลับ ผิวใบมีขนละเอียดคล้ายกำมะหยี่สีทอง ลักษณะ

ดอกมีสีขาวเกิดเป็นช่ออยู่บริเวณปลายกิ่ง ลักษณะคล้ายดอกเสี้ยวช่อหนึ่งมีตั้งแต่ 10 ดอกขึ้นไปมีกลิ่นหอมออกดอกประมาณเดือนตุลาคมถึงกุมภาพันธ์ ลักษณะผลเป็นฝักแบนคล้ายฝักดาบมีขนสีน้ำตาลแดงคล้ายกำมะหยี่ปกคลุมเมล็ดแบนรูปไล่ ฝักหนึ่งมีประมาณ 4-6 เมล็ด ความแปลกของต้นใบไม้สีทอง ใน 1 ต้น จะมีการเปลี่ยนของสีใบถึง 3 สี คือ สีนาค สีเงิน และสีทอง (ฤดูร้อนสีนาค ฤดูฝนสีทอง และฤดูหนาวสีเงิน) ใน 1 ต้น จะมีใบสีนาคเพียง 1 ใบเท่านั้น ทำให้ต้นใบไม้สีทองกลายเป็นใบไม้มงคลตามความเชื่อที่หลายคนอยากมีไว้เพื่อเป็นสิริมงคล นิยมนำใบสีทองมาอัดกรอบไว้ประดับบ้าน ซึ่งควรค่าแก่การเก็บรักษาเพื่อเป็นสิริมงคล อีกทั้งยังเป็นรับสั่งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิตติ์ พระบรมราชินีนาถ ให้มีการรณรงค์อนุรักษ์พันธุ์ไม้ชนิดนี้

ภาพที่ 2 การปกคลุมของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

ภาพที่ 3 ฝักของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

ภาพที่ 4 ดอกของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

2. เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) พบว่า การสร้างสรรค์การแสดงชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ประกอบด้วย

ดนตรี บรรเลงโดยวงดนตรีพื้นเมืองภาคใต้ตอนล่าง เป็นการสื่อถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชาวภาคใต้ มีการเพิ่มชนิดเครื่องดนตรีเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาการแสดง มีเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเป็นหลักคือ รำมะนา ฆ้อง ไวโอลิน และมีการเพิ่มเครื่องดนตรีบางชนิดเข้ามาผสม เช่น แอคคอร์เดี้ยน กีต้าร์ มาใช้ในการบรรเลงทำนอง เพลงระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

ทำนองเพลง เป็นเพลงที่ไม่มีเนื้อร้อง ทำนองเพลงส่งอารมณ์ เมื่อฟังแล้วรู้สึกถึงความสนุกสนาน มีจังหวะกระชับ เร่งเร้า ร่าเริง หนักแน่น คำนึงถึงจังหวะทำนองเพลงเป็นหลักสำคัญในการแสดง ทำนองของเพลงใช้เพลงลานังและเพลงปูโจ๊ะปีซังนำมาผสมผสานเรียบเรียงขึ้นมาใหม่ จังหวะของเพลงมี 2 จังหวะ คือจังหวะช้าและจังหวะเร็ว ดนตรีเล่นช้าสองเที่ยว เร็วสองเที่ยว ทำให้เกิดคุณค่าทางสุนทรียะ ซึ่งเป็นคุณค่าทางความงามของดนตรี

ท่ารำ มีท่ารำหลักทั้งหมด 4 ท่าประกอบด้วย ท่าปกคลุมของใบไม้ ท่าเกี่ยวของหนวด ท่าดอกไม้บาน ท่าใบไม้โดนฝน และใส่ท่าเชื่อมโดยนำมาจากแม่บทเล็ก แม่บทใหญ่ของไทย ทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ และการแปรแถวจากทฤษฎีการเคลื่อนไหว มาเป็นท่ารำระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ที่สื่อให้เห็นถึงพรรณไม้ที่มีชื่อเสียงในจังหวัดนราธิวาส

ภาพที่ 5 ท่าปกคลุมของใบไม้

ภาพที่ 6 ท่าเกี่ยวของหนวด

ภาพที่ 7 ท่าดอกไม้บาน

ภาพที่ 8 ท่าใบไม้โดนฝน

การใช้พื้นที่เวที การออกแบบพื้นที่เวทีการแสดงใช้การแปรแถวที่หลากหลาย เนื่องจากใช้นักแสดงจำนวนมาก แต่ยังคงเน้นเรื่องความสมดุลเป็นหลักในการออกแบบการใช้พื้นที่เวทีใน การแสดง โดยใช้กลางเวทีเป็นแกนแบ่งด้านซ้าย และด้านขวา ด้านหน้าและด้านหลังนอกจากนี้การแปรแถวนักแสดงยังมีการหมุนเวียนตำแหน่งของนักแสดงให้อยู่ในตำแหน่งด้านหน้าและด้านหลัง โดยใช้หลักการ เคลื่อนที่เป็นลายเส้น และมีการสลับ ขึ้นหน้า – ลงหลัง สลับซ้าย – ขวา อย่างพร้อมเพรียงกัน และรูปแบบในการแปลแถวมีการสื่อความหมายแตกต่างกันออกไป

แถวหน้ากระดาน เพื่อสื่อให้ผู้ชมเห็นถึงลักษณะท่าปกคลุมของใบไม้ที่เป็นการเรียงกันมาเป็นไม้เลื้อยของย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

แถวหน้ากระดาน 2 แถว เพื่อสื่อให้ผู้ชมเห็นถึงลักษณะท่าปกคลุมของใบไม้ที่ซ้อนกันหลายกิ่งที่เป็นการเรียงกันลงมาของย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

แถวปากพนังคู่ เพื่อสื่อให้ผู้ชมเห็นถึงลักษณะท่าใบไม้ที่ซ้อนกันหลายกิ่งที่เป็นการเรียงกันลงมาในแนวดิ่ง โดยมีลักษณะบานออกของย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

แถวสลับฟันปลา เพื่อสื่อให้ผู้ชมเห็นถึงลักษณะท่าใบไม้ที่ซ้อนกันหลายกิ่งที่เป็นการเรียงเป็นแถวหน้ากระดาน 2 แถว โดยมีลักษณะที่ใบสลับกันไปมาของย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

แถวเครื่องหมายบวก เพื่อสื่อให้ผู้ชมเห็นถึงลักษณะท่าดอกไม้บานที่ซ้อนกันของกลีบใบที่คลี่ออกเป็นลักษณะการกระจายของย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

แถวปากพนัง (มีแถวตอนตรงกลาง) เพื่อสื่อให้ผู้ชมเห็นถึงลักษณะท่าใบไม้ที่ซ้อนกันหลายกิ่งที่เป็นการเรียงกันลงมาในแนวดิ่งหลายทาง โดยมีลักษณะบานออกของย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

แถวเป็นวงกลม เพื่อสื่อให้ผู้ชมเห็นถึงลักษณะท่าดอกไม้บานของกลีบใบดาโอ๊ะที่คลี่ออกเป็นลักษณะการกระจายของย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

แถวเป็นวงกลม (เดินสลับเข้าออก) เพื่อสื่อให้ผู้ชมเห็นถึงลักษณะท่าดอกไม้บานของกลีบใบที่คลี่ออก มีการเคลื่อนไหวตามลม เป็นลักษณะการกระจายชองย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

แถวสามเหลี่ยม เพื่อสื่อให้ผู้ชมเห็นถึงลักษณะท่าใบไม้ที่ซ้อนกันหลายกิ่งที่เป็นการเรียงกันลงมาในแนวดิ่ง โดยมีลักษณะบานออกของย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

แถวตอน เพื่อสื่อให้ผู้ชมเห็นถึงลักษณะของใบไม้ ที่เป็นการเรียงกันลงมาในแนวดิ่งของย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

ภาพที่ 9 แถวปากพนัง (มีแถวตอนตรงกลาง)

การแต่งกายได้ยึดหลักการแต่งกายของสตรีชาวมุสลิมในภาคใต้ โดยการแต่งกายอย่างมิดชิด และไม่รัดรูปจนเกินไป ประกอบด้วย เกาะอก เสื้อแขนยาวเต็มตัว กระโปรง ตุ้มหู สร้อยคอ ดอกไม้ติดผม ปิ่นปักผม ช่อใบไม้

ภาพที่ 10 ชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง)

ผู้แสดงและการคัดเลือกผู้แสดง การคัดเลือกนักแสดงสำหรับงานวิจัยสร้างสรรค์การแสดง ชุดระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) มีการเลือกใช้นักแสดงที่มีพื้นฐานทักษะการปฏิบัติทางด้านนาฏศิลป์ไทย เน้นการเคลื่อนไหวที่พร้อมเพรียง โดยนักแสดงที่นำมาใช้ในงานสร้างสรรค์นี้ ใช้นักแสดงหญิงจำนวน 12 คน

ภาพที่ 11 นักแสดงหญิงจำนวน 12 คน

อุปกรณ์การแสดง คือ ช่อใบไม้ สำหรับให้นักแสดงถือประกอบการแสดง ผู้วิจัยได้ออกแบบให้ช่อใบไม้มี 3 สี ตามฤดูกาลที่ใบไม้เปลี่ยนสี โดยมีสีทอง 4 ช่อ สีเงิน 4 ช่อ สีนาค 4 ช่อ

ภาพที่ 12 ช่อใบไม้สีเงิน สีทอง และสีนาค

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยผลงานสร้างสรรค์ : ระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ผลของการศึกษาวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะของต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) พบว่า ต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) พบที่อุทยานแห่งชาติ บูโด-สุไหงปาดี ตำบลบาเจาะ อำเภอเมือง จังหวัด นราธิวาส เป็นที่แรกของโลก ซึ่งลักษณะเด่นของต้นย่านดาโอ๊ะคือ โคนใบมีลักษณะคล้ายรูปหัวใจปลายใบคล้ายรูปหัวใจกลับ ผิวใบมีขนละเอียดคล้ายกำมะหยี่สีทอง ลักษณะดอกมีสีขาวเกิดเป็นช่ออยู่บริเวณปลายกิ่ง ลักษณะคล้ายดอกเสี้ยวช่อหนึ่งมีตั้งแต่ 10 ดอกขึ้นไปมีกลิ่นหอมออกดอกประมาณเดือนตุลาคมถึงกุมภาพันธ์ ลักษณะผลเป็นฝักแบนคล้ายฝักดาบมีขนสีน้ำตาลแดงคล้ายกำมะหยี่ปกคลุมเมล็ดแบนรูปไล่ฝักหนึ่งมีประมาณ 4-6 เมล็ด ความแปลกของต้นใบไม้สีทอง ใน 1 ต้น จะมีการเปลี่ยนของสีใบถึง 3 สี คือ สีนาค สีเงิน และสีทอง (ฤดูร้อนสีนาค, ฤดูฝนสีทอง และฤดูหนาวสีเงิน) ใน 1 ต้น จะมีใบสีนาคเพียง 1 ใบเท่านั้น ทำให้ต้นใบไม้สีทอง

กลายเป็นใบไม้มงคลตามความเชื่อที่หลายคนอยากมีไว้เพื่อเป็นสิริมงคล นิยมนำใบสีทองมาอัดกรอบไว้ประดับบ้าน ซึ่งควรค่าแก่การเก็บรักษาเพื่อเป็น สิริมงคล อีกทั้งยังเป็นรับสั่งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิตติ์ พระบรมราชินีนาถ ให้มีการรณรงค์อนุรักษ์พันธุ์ไม้ชนิดนี้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของศรีศักร วัลลิโภดม มองว่า การผสมผสานคือพลังในการสร้างวัฒนธรรมชุมชน วัฒนธรรมชุมชนดำรงอยู่ได้เพราะสามารถปรับตัวและผสมผสานกับสิ่งใหม่ ๆ โดยไม่สูญเสียรากเหง้าและการพัฒนาใด ๆ ควรเห็นคุณค่าในความหลากหลายและการผสมผสาน ไม่ใช่มุ่งให้วัฒนธรรมเป็นแบบเดียว และสอดคล้องกับ เปรมรัศมี ธรรมรัตน์ กล่าวถึง วัฒนธรรมพื้นบ้านเกิดจาก ภูมิปัญญาและการสร้างสรรค์ของชุมชน การดำรงอยู่ได้เพราะการถ่ายทอดความรู้และคุณค่า จากรุ่นสู่รุ่น การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นปัจจัยหลักในการรักษาและต่อยอด การปรับตัวให้เข้ากับ บริบทสังคมร่วมสมัย ทำให้วัฒนธรรมยังคงมีชีวิต ไม่หยุดนิ่ง การสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา หน่วยงานรัฐ และภาคเอกชน ช่วยเสริมให้การสืบสานมั่นคงยิ่งขึ้น วัฒนธรรมพื้นบ้านอยู่ได้ด้วยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและการสืบทอดความเชื่อ

2. เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุดระบำ ย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) การออกแบบท่ารำ เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งของศิลปะการแสดง เพราะท่ารำที่งดงามสมบูรณ์ จะสามารถดึงดูดความสนใจจากผู้ชม อีกทั้งการประดิษฐ์ท่ารำขึ้นใหม่ที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันได้อย่างลงตัวตามหลักของการเคลื่อนไหวของนาฏศิลป์นั้นต้องมีพื้นฐานที่สะสมมากพอสมควรจึงจะสามารถประยุกต์ในการประดิษฐ์ท่ารำใหม่ได้สวยงาม ในการคิดประดิษฐ์ท่ารำต่าง ๆ เหล่านี้ในการออกแบบสร้างสรรค์ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์สอดคล้องกับ Wirunrak (2000) กล่าวว่า นาฏยประดิษฐ์ หมายถึง การคิด การออกแบบ และการสร้างสรรค์ แนวคิด รูปแบบ กลวิธีของ นาฏศิลป์ชุดหนึ่ง ที่แสดงโดยผู้แสดงคนเดียวหรือหลายคน ทั้งนี้รวมถึง การปรับปรุงผลงานในอดีต นาฏยประดิษฐ์จึงเป็นการทำงานที่ครอบคลุม ปรัชญา เนื้อหา ความหมาย ท่ารำ ท่าเต้น การแปรแถว การตั้งซุ้ม การแสดงเดี่ยว การแสดงหมู่ การกำหนดดนตรี เพลง เครื่องแต่งกาย ฉาก และส่วนประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญในการแสดงทำให้นาฏศิลป์ชุดหนึ่ง ๆ สมบูรณ์ตามที่ตั้งใจไว้ผู้ออกแบบ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Department of Dance and Music Education (2006) เรื่องระบำสุรฉธานีศรีอันดามัน มีการคิดและประดิษฐ์ท่ารำโดยจินตนาการ การเลียนแบบธรรมชาติ เพื่อความสวยงามและสอดคล้องกับรูปแบบการแสดง การกำหนดทำนองดนตรีประกอบระบำสุรฉธานีศรีอันดามัน ซึ่งเครื่องดนตรีนั้นได้นำเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคใต้ตอนล่างมาบรรเลง ซึ่งประกอบไปด้วย แมนโดลิน แอคคอร์เดี้ยน ไวโอลิน กีต้า เบส ฟรุ๊ท รำมะนา กลองชุด มาลากัส แทมโบลิน ส่วนทำนองเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงระบำสุรฉธานีศรีอันดามัน คณะผู้ศึกษาได้แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ จังหวัดระนองและจังหวัดพังงา เป็นการบรรเลงจังหวะปานกลาง จังหวัดสตูลและจังหวัดตรัง เป็นการบรรเลงจังหวะช้า จังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ต เป็นการบรรเลงจังหวะเร็วเพื่อให้กลมกลืนกับระบำสุรฉธานีศรีอันดามัน การประดิษฐ์เครื่องแต่งกายระบำสุรฉธานีศรีอันดามัน ได้ออกแบบเครื่องแต่งกายโดยอาศัยข้อมูลจาก สภาพภูมิอากาศ ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม สภาพทางเศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งเครื่องแต่งกายของระบำ สุรฉธานีศรีอันดามัน ประกอบด้วย เสื้อกักผ้าไหมแก้วสีขาว ผ้านุ่งสีฟ้าเพ้นท์ลวดลายดอกไม้ เสื้อในนางขาว สร้อยคอสีทอง ต่างหูสีทอง ปิ่นปักผมทำด้วยมุก ดอกไม้ติดผม กำไลกระดิ่งสีทอง เข็มขัดร้อยด้วยลูกปัดสีทอง และการแสดงระบำย่านดาโอ๊ะ บรรเลงด้วยวงดนตรีพื้นเมืองภาคใต้ตอนล่างเป็นการสื่อถึงเอกลักษณ์ของดนตรีในวัฒนธรรมของชาวภาคใต้ทำให้ผู้ชมเกิดความซาบซึ้ง ความสนุกสนานในเสียงดนตรี มีความงดงามมีลักษณะสุนทรีของท่วงท่าการร่ายรำ การแปรแถวที่สื่อความหมายในรูปแบบต่างๆ สอดคล้องกับ Santasombat (1997) กล่าวว่า ความงามของศิลปะหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น จากการที่มนุษย์มีความสามารถมากกว่าสัตว์ชนิดอื่น ๆ ในโลกมนุษย์จึงสามารถสังเกตเข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวเราจะสามารถสะสมความรู้ สร้างสิ่งต่างๆ ขึ้นมาเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของมนุษย์ในยุคแรกเริ่มสิ่งต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก ต่อมาเมื่อมีความสามารถมากขึ้น มนุษย์จึงหันมาสนใจ

เรื่องความงามควบคู่กันไปกับประโยชน์ใช้สอยและพัฒนาไปสู่ยุคการสร้างสรรค์ศิลปะ ที่มุ่งเน้นเพียงความงามอันบริสุทธิ์ หรือศิลปะเพื่อศิลปะ (Art for art Sake) เพื่อกระตุ้นให้จิตใจแสวงหาจริยธรรมความดีงามในสังคม ซึ่งเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น อีกทั้งศิลปะในปัจจุบันได้พัฒนาไปสู่ศิลปะจินตทัศน์ (Imagine Art) ที่มุ่งเน้นการใช้ปัญญาหรือความคิดมากกว่ารูปแบบ ศิลปะอาจเกิดขึ้นได้หลากหลายรูปแบบ ในทุกหนทุกแห่งไม่ว่าจะข้างถนนหรือในเครื่องมือสมัยใหม่ เป็นต้น ซึ่งความงามจะปรากฏออกมาในรูปแบบของความคิดมากกว่ารูปแบบของศิลปะนั้น ๆ การใช้พื้นที่เวทีการออกแบบพื้นที่เวทีการแสดงใช้การแปรแถวที่หลากหลาย เนื่องจากใช้ นักแสดงจำนวนมาก แต่ยังคงเน้นเรื่องความสมดุลเป็นหลักในการออกแบบการใช้พื้นที่เวทีในการแสดง โดยใช้กลางเวทีเป็นแกนแบ่งด้านซ้ายและด้านขวา ด้านหน้าและด้านหลัง นอกจากนี้การแปรแถวนักแสดงยังมีการหมุนเวียนตำแหน่งของนักแสดงให้อยู่ในตำแหน่งด้านหน้าและด้านหลัง โดยใช้หลักการเคลื่อนที่เป็นลายเส้น และมีการสลับขึ้นหน้า – ลงหลัง สลับซ้าย – ขวา อย่างพร้อมเพรียงกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยผลงานสร้างสรรค์ : ระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในประโยชน์

1.1 องค์กรและหน่วยงานทางการศึกษา ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ วัฒนธรรมจังหวัดและสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1.1.1 องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ต้นย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) ตำบลบาเจาะ อำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาส ได้รับการสืบค้นและรวบรวมเป็นครั้งแรกในลักษณะผลงานวิชาการที่เป็นมาตรฐาน สามารถเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่สนใจ นิสิต นักศึกษา นักวิชาการ นำความรู้ไปใช้ในการอ้างอิงเชิงวิชาการ

1.2 การแสดงระบำระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) สามารถนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1.2.1 การจัดการแสดงระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) เพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงคุณค่าในศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์และส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ เพื่อสืบสานด้านนาฏศิลป์ต่อไป

1.2.2 ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้การแสดงระบำย่านดาโอ๊ะ (ใบไม้สีทอง) เป็นส่วนหนึ่งในการสืบทอดทางวิชาการด้านนาฏศิลป์

1.2.3 ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ บูโด-สุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาสได้

1.2.4 ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถจัดทำสื่อวีดิทัศน์ออกเผยแพร่สู่สถานศึกษาได้ทั่วประเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การสร้างสรรค์ผลงาน การแสดงระบำย่านดาโอ๊ะ ได้แรงบันดาลใจมาจากความสวยงามและความแปลกของใบไม้และเป็นพรรณไม้ที่มีชื่อเสียงในจังหวัดนราธิวาส และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนราธิวาส ซึ่งการสร้างสรรค์การแสดงภาคใต้สามารถสร้างสรรค์ผลงานขึ้นได้อีกหลายรูปแบบ เช่น สร้างสรรค์ชุดการแสดงจากประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของท้องถิ่น ความเชื่อ ประเพณี และการละเล่น เป็นต้น

REFERENCES

Department of Dance and Music Education. (2006). **Suratthani Sri Andaman dance**. Faculty of Fine Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi. (In Thai)

Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation. (2017). **Budo-Su-ngai Padi National Park, Narathiwat Province**. Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation. (In Thai)

Dhamrarat, P., & Oun-aromlert, T. (2009). An analysis of the value and continuity of local arts and culture: A case study of Nang Yai at Wat Khanon, Photharam District, Ratchaburi Province. **Silpakorn University Journal of Humanities and Social Sciences, 1**(2), 31–44. (In Thai)

Vallipodom, S. (2000). **Community culture and development**. Matichon. (In Thai)

Wirunrak, S. (2000). **Perspectives on dance**. Chulalongkorn University Press. (In Thai)

Santasombat, Y. (1997). **Humans and culture**. Thammasat University Press. (In Thai)